

Plašāk lietotie pacientu drošības termini¹

	latviski	angliski	skaidrojums
1.	apstāklis	circumstance	jebkurš nosacījums, kas ietekmē procesa norisi vai parādību
2.	atbildīgs	accountable	saistīts ar atbildības uzņemšanos
3.	atgadījuma raksturojums	incident characteristics	atgadījumu raksturojošās īpašības
4.	atgadījuma veids	incident type	apzīmējums līdzīgu gadījumu grupēšanai
5.	atklāšana	detection	darbība vai apstāklis, kura rezultātā tiek atklāts gadījums
6.	bezkaitējuma gadījums	no harm incident	gadījums, kas pacientam nav izraisījis manāmu kaitējumu
7.	blakne	side effect	nevēlama, ar zāļu ārstniecisko nolūku nesaistīta iedarbība, kas rada kaitējumu
8.	ciešanas	suffering	smaga negatīvu psihisku un fizisku pārdzīvojumu pieredze
9.	drauds	hazard	apstāklis vai darbība, kas var radīt kaitējumu
10.	draudus mazinoša rīcība	actions taken to reduce risk / harm	rīcība, lai samazinātu, pārvaldītu un kontrolētu ar gadījumu saistītu kaitējumu vai kaitējuma iespējamību
11.	drošums	safety	maksimāla aizsardzība pret iespējamo kaitējumu vai nevēlamu iznākumu
12.	faktors	agent	slimību vai traumu izraisošais(-šie) faktors(-i)
13.	gandrīzbijis gadījums	near miss [incident]	situācija, kurā reāli bija iespējams gadījums, taču tas nenotika nejaušības vai savlaicīgas rīcības dēļ
14.	iznākums pacientam	patient outcome	ietekme uz pacientu, kuru pilnībā vai daļēji var attiecināt uz gadījumu
15.	īpašība	attribute	kādam vai kaut kam raksturīga kvalitāte, funkcija vai iezīme
16.	jēdziens	concept	zināšanu vienība, ko veido raksturīgu pazīmju unikāla kombinācija
17.	kaitējums	harm	pacienta ķermeņa struktūras vai funkcionēšanas pagaidu vai pastāvīgs bojājums vai traucējums
18.	kaitējuma pakāpe	degree of harm	pacienta veselībai vai dzīvībai nodarītā kaitējuma smaguma pakāpe, ņemot vērā ķermeņa struktūru bojājumu vai funkciju traucējumus, fiziskās vai garīgās ciešanas, tiesību raksturu un aizskārumu, kā arī morālo kaitējumu
19.	kaitējums veselības aprūpē	health care-associated harm	kaitējums, kas saistīts nevis ar pamatslimību vai traumu, bet radies veselības aprūpes dēļ
20.	klase	class	iedalījuma grupa, kopums, kurā apvienoti objekti, elementi vai parādības pēc līdzīgām īpašībām
21.	klasifikācija	classification	sistēma, kas izveidota, lai iedalītu klasēs un to apakšgrupās jēdzienus pēc to līdzīgām īpašībām

22.	kļūda	error	plānotās darbības neveikšana, kā paredzēts, vai nepareiza plāna piemērošana
23.	kvalitāte	quality	veselības aprūpes struktūras, procesu un rezultātu atbilstība noteiktajām prasībām un aktuālajām profesionālajām zināšanām
24.	mazinošais faktors	mitigating factor	darbība vai apstākļi, kas novērš vai mazina atgadījuma izraisīto kaitējumu pacientam
25.	nelabvēlīgs atgadījums	harmful incident	atgadījums, kas kaitējis pacientam
26.	nespēja	disability	jebkāda veida ķermeņa struktūras vai funkcijas traucējuma, aktivitātes un/vai dalības sabiedrībā ierobežojumi
27.	nevēlama reakcija	adverse reaction	negaidīts kaitējums, kas radies, veicot darbības saskaņā ar noteikto kārtību (procesa aprakstu, noteikumiem, standartu u.tml.)
28.	notikums	event	darbība, kas notiek ar pacientu vai kurā pacients ir iesaistīts
29.	noturīgums	resilience	pakāpe, līdz kurai sistēmā pastāvīgi tiek novērsta vai laikus pamanīta atgadījumu rašanās iespējamība, mazināta to izpausme vai radītais kaitējums
30.	novēršams	preventable	tāds, no kā iespējams izvairīties vai nepieļaut, pieņemot attiecīgus pasākumus vai rīcību, lai novērstu nevēlamu notikumu vai sekas
31.	pacients	patient	persona, kas saņem veselības aprūpes pakalpojumus vai vēršas pēc tiem
32.	pacienta drošība	patient safety	pasākumu kopums, kurā ārstniecības risks ir samazināts līdz pieņemama apmēram
33.	pacienta drošības atgadījums	patient safety incident	notikums vai apstākļi, kas pacientam varēja radīt vai radīja kaitējumu
34.	pacienta raksturojums	patient characteristics	pacientu raksturojošas īpašības
35.	pamatcēloņa analīze	root cause analysis	process, kura mērķis ir izpētīt visus iespējamus ar atgadījumu saistītos faktorus, uzdodot jautājumus: kas notika, kāpēc tas notika un ko var darīt, lai tas neatkārtotos
36.	pārkāpums	violation	apzināta rīcība, pārkāpjot aprakstā, standartā vai noteikumos noteikto
37.	risks	risk	atgadījuma iespējamība
38.	rezultāts organizācijai	organizational outcomes	tiešas vai netiešas atgadījuma sekas organizācijā
39.	sekas mazinoša rīcība	ameliorating action	rīcība nolūkā novērst, mazināt, kā arī kompensēt kaitējuma radītās sekas
40.	semantiskās attiecības	semantic relationship	attiecības starp jēdzieniem, kā arī starp klases simboliem un to nozīmēm
41.	sistēmas kļūme	system failure	kļūme, avārija vai darbības traucējumi organizācijas darbības metodēs, procesos vai infrastruktūrā

42.	sistēmas pilnveidošana	system improvement	kultūras, procesu un struktūru rezultāts vai iznākums, kas vērsts uz sistēmas kļūmju novēršanu, drošības un kvalitātes uzlabošanu
43.	slimība	disease	normālo fizioloģisko (t.sk. psiholoģisko) funkciju traucējums
44.	sūdzība	complaint	pacienta, ģimenes locekļa vai aprūpētāja neapmierinātības izpausme ar veselības aprūpes sniegšanu
45.	trauma	injury	audu vai orgānu bojājums ārējas iedarbības rezultātā
46.	veicinošs faktors	contributing factor	apstākļi vai darbība, kura varēja ietekmēt atgadījuma iespējamību, rašanos vai attīstību
47.	veselība	health	ir pilnīga fiziska, garīga un sociāla labbūtība, nevis tikai stāvoklis bez slimības vai fiziskiem trūkumiem
48.	veselības aprūpe	health care	veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju īstenots pasākumu komplekss pacienta veselības nodrošināšanai, uzturēšanai un atjaunošana
49.	ziņojams apstākļi	reportable circumstance	situācija, kurā pacientam varēja rasties kaitējums, taču tas neradās

ⁱ Apstiprināti Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas 21.01.2025. sēdē, protokols Nr. 1/1188